

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

8 октомври 1987 година*

„Възможност да използва срещу подсъдимо лице директива, която още не е транспонирана”

По дело 80/86

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда на основание на член 177 от Договора за ЕИО, от Arrondissementsrechtbank, Arnhem (Нидерландия), по наказателното производство, висящо пред този съд срещу

Kolpinghuis Nijmegen BV, Nijmegen

относно тълкуването на Директива 80/777/ЕИО на Съвета от 15 юли 1980 г. за сближаване на законодателствата на държавите-членки относно експлоатацията и продажбата на натурални минерални води (ОВ L 229, стр. 1), и по-точно относно последствията от тази директива, преди транспонирането ѝ в националното право,

СЪДЪТ (шести състав),

в състав: г-н О. Due, председател на състав, г-н G. C. Rodríguez Iglesias, г-н Т. Коорманс, г-н К. Bahlmann и г-н С. Kakouris, съдии,

генерален адвокат: г-н J. Mischo,

секретар: г-жа D. Louterman, администратор,

като взе предвид становищата, представени:

- за нидерландското правителство, в писмената фаза на производството, от г-н I. Verkade, генерален секретар, и в устната фаза на производството от своя представител г-н G. M. Borchardt,

- за правителството на Обединеното кралство, в писмената фаза на производството, от своя представител г-жа S. J. Нау, и в устната фаза на производството от г-н H. L. Purse, Assistant Solicitor,

- за италианското правителство от г-н Luigi Ferrari Bravo, началник на дипломатическата служба, в качеството на представител, подпомаган от г-н M. Conti, avvocato dello Stato,

- за Комисията на Европейските общности, в писмената фаза на производството, от г-н Auke Naagsma, член на нейната правната служба, в качеството на представител, замества в устната фаза на производството от г-н R. C. Fischer, правен съветник в качеството на представител,

* Език на производството: нидерландски.

предвид доклада за съдебното заседание и вследствие устната фаза на производството от 3 февруари 1987 г.,

след като изслуша заключенията на генералния адвокат, представени в съдебното заседание от 17 март 1987 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С Определение от 3 февруари 1986 г., постъпил в секретариата на Съда на 14 март същата година, Arrondissementsrechtbank, Arnhem е поставил, по силата на член 177 от Договора за ЕИО, четири преюдициални въпроса относно тълкуването на правото на Общността по отношение на въздействието на една директива в националното право на една държава-членка, която все още не е предприела необходимите мерки за прилагане на тази директива.

2. Тези въпроси се поставят в рамките на наказателно производство срещу едно предприятие за продажба на напитки за това, че е държало на склад с цел продажба и доставка на напитка, наречена от него „минерална вода“, но съставена от чешмяна вода и въглероден двуокис. На това предприятие е отправено обвинение за нарушение на член 2 от Keuringsverordening (правилник за инспекции на общината Nijmegen), който забранява държането на склад, с цел продажба и доставка, на хранителни продукти, предназначени за пускане в продажба и за консумация от човека, с некачествен състав.

3. Пред Politierechter (съд, разглеждащ търговски нарушения) Officier van Justitie (прокурорът) се е позовал *inter alia* на Директива 80/777/ЕИО на Съвета от 15 юли 1980 г. за сближаване на законодателствата на държавите-членки относно експлоатацията и продажбата на натурални минерални води (ОВ L 229, стр. 1). Директивата предвижда именно държавите-членки да предприемат мерките, необходими за гарантиране, че единствено водите, които извираат от земята на една държава-членка и са признати от компетентния орган на тази държава-членка за естествени минерални води, отговарящи на разпоредбите на приложение I, раздел I на Директивата, могат да бъдат пускани в продажба като естествени минерални води. Тази разпоредба на Директивата би следвало да бъде задействана четири години след нотифицирането на Директивата, а тоест след 17 юли 1984 г., но адаптирането на нидерландското законодателство е влязло в сила едва на 8 август 1985 г., докато нарушенията, за които се упреква обвинението по главното производство, са осъществени на 7 август 1984 г.

4. При тези условия Arrondissementsrechtbank е поставил на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Може ли един национален орган (в случая органа, който извършва съдебното преследване) да се позовава, за сметка на своите граждани, на разпоредба на директива, за която съответната държава-членка не е приела закони или други нормативни актове за прилагането Ж?

2) Дали национален съд може директно да прилага разпоредбите на директива при липса на мерки за прилагането на тази директива, дори когато посочения гражданин не се стреми да получи някакви права от тези разпоредби?

3) Когато един национален съд трябва да тълкува разпоредба от националното право, следва ли той, или може ли той да бъде насочван в това си тълкуване от съдържанието на една приложима директива?

4) Отговорът на първия, втория и третия въпрос би ли бил различен, ако срокът даден на държавата-членка, за да адаптира националното си законодателство, още не е изтекъл към момента на настъпване на фактите в главното производство (в случая 7 август 1984 г.)?”

5. За по-пълно излагане на фактите по главното производство, въпросната уредба на Общността и национална уредба, както и становищата, представени пред Съда, се прави позоваване на доклада за съдебното заседание. Тези елементи от делото са упоменати по-нататък само доколкото са необходими за изготвяне на мотивите на Съда..

По първите два въпроса

6. Първите два въпроса се отнасят до възможността да се приложат сами по себе си разпоредбите на една директива, която все още не е била транспонирана в националното право на въпросната държава-членка.

7. В това отношение трябва да се припомни, че според постоянната практика на Съда (по-специално Решение от 19 януари 1982 г. по дело Becker, 8/81, Recueil, стр. 53), във всички случаи, когато разпоредбите на една директива изглеждат, от гледна точка на тяхното съдържание, безусловни и достатъчно точни, частните лица могат да се позовават на тях срещу държавата, когато последната се въздържа да транспонира своевременно директивата в националното право, или когато това транспониране е погрешно.

8. Тази съдебна практика се основава на съображението, че би било несъвместимо с принудителния характер, който член 189 придава на директивата, да изключи по принцип възможността на нея да се позовават засегнатите лица. Съдът е направил извода, че държава-членка, която не е предприела в срокове мерките за изпълнение, наложени от директивата, не може да обвинява частни лица за неспазването на задълженията, които последната директива съдържа.

9. В своето Решение от 26 февруари 1986 г., (по дело Marshall, 152/84, Recueil, стр. 723), Съдът въпреки това е подчертал, че съгласно член 189 от Договора, задължителният характер на една директива се основава на възможността на нея да се позовават пред национален съд и тази възможност съществува единствено по отношение на „всяка държава-членка адресат”. Оттук следва, че една директива не може сама по себе си да създаде задължения за частно лице, и че на разпоредба на директива никой не може да се позовава срещу подобно лице пред национален съд.

10. Оттук следва, че на първите два преюдициални въпроса трябва да се отговори, че един национален орган не може да се позовава, за сметка на частно лице, на разпоредба на директива, чието необходимо транспониране в националното право все още не е осъществено.

По третия въпрос

11. Третият въпрос цели да се установи в каква степен националният съд може да взема предвид дадена директива като елемент на тълкуване на правило от неговото националното право.

12. Така както Съдът е уточнил в своето Решение от 10 април 1984 г. (по дело *Colson и Kamann*, 14/83, *Recueil*, стр. 1891), задължението на държавите-членки, произтичащи от дадена директива, да постигнат резултата, предвиден от последната, както и тяхното задължение, по силата на член 5 от Договора, да вземат всички общи или частни мерки, способни да осигурят изпълнението на това задължение, се налага на всички органи на държавите-членки включително, в рамките на тяхната компетентност, и на съдебните органи. Оттук следва, че като прилага националното право и по-точно разпоредбите на национален закон, специално приет с цел прилагане на директивата, националният съд е длъжен да тълкува своето национално право в смисъла на текста и целите на директивата, за да постигне резултатът, посочен от член 189, алинея 3 от Договора.

13. Въпреки това, това задължение за националният съд да се позовава на съдържанието на директивата, когато тълкува разпоредби от националното право, се ограничава в рамките на общите правни принципи, които са част от правото на Общността, включително и тези за правна сигурност и недопускане на обратно действие. Така Съдът е решил в своето Решение от 11 юни 1987 г. (по дело „*Pretore*” de Salò/неизвестен извършител, 14/86, *Recueil*, стр. 2545), че една директива не може да има като резултат - сама по себе си и независимо от вътрешен закон, приет от държавата-членка за нейното прилагане - да определя или утежнява наказателната отговорност на тези, които са нарушили нейните разпоредби.

14. Следователно на третия преюдициален въпрос трябва да се отговори, че като прилага националното законодателство, националният съд на държавата-членка може да тълкува в смисъла на текста и целите на директивата, за да постигне резултатът, посочен от член 189, алинея 3 от Договора, но че една директива не може да има за резултат, сама по себе си и независимо от закон приет за нейното приложение, да определя или утежнява наказателната отговорност на тези, които нарушават нейните разпоредби.

По четвъртия въпрос

15. Въпросът дали на разпоредбите на една директива може да се прави позоваване пред национален съд се поставя единствено в случая, когато въпросната държава-членка не е транспонирали директивата в националното право в предвидения срок, или че транспонирането е извършено неправилно. Като се имат предвид отрицателните отговори на първите два въпроса, решенията не могат да бъдат толкова различни, ако срокът, определен на държавата-членка, за да адаптира националното си законодателство не е изтекъл към момента на извършване на нарушението. По отношение на третия въпрос, относно границите, които може да поставя правото на Общността, на задължението или възможностите за националният съд да тълкува разпоредбите на националното си право в контекста на директивата, този проблем не се поставя по различен начин, според това дали срока за транспониране на дадената директива е изтекъл или не.

16. На четвъртия преюдициален въпрос следва да се отговори, че дадените решения във отговорите по-горе не са различни, ако срокът за адаптиране на националното законодателство, определен на държавата-членка, още не е изтекъл към момента на извършване на нарушението.

По съдебните разноски

17. Съдебните разноски, направени от нидерландското правителство, италианското правителство, правителството на Обединеното кралство и от Комисията на Европейските общности, които са представили становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело има характер на инцидентен установителен иск в производството, висящо пред националния съд, последният следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения Съдът (шести състав) реши:

1) Национален орган не може да се позовава, при обвинението на частно лице, на разпоредба на директива, чието транспониране, необходимо в националното право, все още не е осъществено.

2) Като прилага националното законодателство, Съдът на дадена държава-членка, следва да тълкува в контекста на текста и на целта на директивата, за да постигне резултатът, посочен от член 189, алинея 3 от Договора, но една директива не може да има за резултат - сама по себе си и независимо от закон, приет за нейното влизане в сила - да определя или утежнява наказателната отговорност на тези, които нарушават нейните разпоредби.

3) Решенията, посочени в отговорите по-горе не са различни, ако срокът, определен на държавата-членка, за да адаптира националното си законодателство още не е изтекъл към момента на извършване на нарушението.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 8 октомври 1987 година.

Подписи